

at den Anskuelse tilbligere gjorde sig gjældende, at denne Dvotadeel maatte være saa lille som den blev bestemt i de ældre Bevillinger, nemlig 5 pCt. Men paa den anden Side maa jeg ligesaa bestemt formene, at 20 pCt. er for meget. Jeg tror, at man derved gaaer Familiebesiddelsen for nær; de tilkommende Besiddere ville let komme til at lide et Tab, som synes mig at være forholdsvis for stort, naar der indrømmes de nuværende Besiddere en saa stor Dvotadeel af Kjøbesummen. Ved denne Sags Forhandling imellem Justitsministeriet og Indenrigsministeriet blev det Gjenstand for Overveielse, om der ikke turde være Anledning til at sætte en forskjellig Størrelse for denne Dvotadeel, eftersom Bøndergodset afhændedes til Fæsterne eller deres nærmeste Paarørende paa den ene Side, eller solgtes til Fremmede paa den anden Side. Det var navnlig fra Indenrigsministeriet, at den Anskuelse fremtraadte, at der skulde gjøres en saadan Forskjel, og uagtet jeg fandt endeel Betænkelseheder derved, saa er jeg dog gaaet over til den Mening, at dette vilde være en hensigtsmæssig Forskjel. Betænkelseheder havde jeg navnlig fra den Side betragtet, at disse Bevillinger dog egentlig tilstgite at sætte Lehn- og Fideicommissbesidderne paa samme Fod som andre Godseiere i Henseende til Afhændelsen af det til deres Besiddelser hørende Bøndergods; og da nu Lovgivningen ikke paalægger andre Godseiere nogen Tvang i Henseende til hvem Afhændelsen af Bøndergodset skeer til, saa fandt jeg det betænkeligt, at der med Hensyn til Lehn- og Fideicommissbesidderne skulde træffes en Bestemmelse, der kunde see ud som en Straffe for den Raadighed, de i saa Henseende vilde erholde. Men, som sagt, de Grunde, der bleve anførte derimod, forekom mig overveiede. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at bemærke, at den Kættighed, som gives Lehn- og Fideicommissbesidderne til Afhændelse af deres Bøndergods baade til Fæsterne og deres nærmeste Paarørende og til Andre, selv om der bestemmes en derefter forskjellig Dvotadeel af Kjøbesummen at skulle tilfalde Besidderne, dog indeholder en udtrykkelig Anerkjendelse fra Statens Side af den Godseieren tilkommende Ret til at afhænde Bøn-

dergodset, og at den Forskjel, der skulde gjøres med Hensyn til Dvotadelens Størrelse i de to forskjellige Tilfælde, ikke vedrører Forholdet mellem Godseier og Bonde eller mellem Godseier og Staten, men blot Forholdet mellem den nuværende og den tilkommende Lehn- eller Fideicommissbesiddere, da i det ene Tilfælde en større Andeel af Kjøbesummen vil tilfalde den nuværende og en mindre den tilkommende Godsbesiddere, end i det andet Tilfælde. Der til kom den væsentlige Betragtning, at, naar der ikke gjøres en Forskjel mellem disse to Tilfælde, saa indeholdes der i denne lige Procentandeele næsten en Opfordring for Lehn- eller Fideicommissbesidderne til at afhænde Bøndergodset til Andre end Fæsterne og deres Efterladte. Det er jo ganske aabenbart, at man maa kunne antage, at Godseieren i Almindelighed vil kunne erholde en større Kjøbesum, naar han kan oppebie Fæsteledighed, end naar han sælger det til Fæsterne. Gaaer nu den nærværende Eier af Familiebesiddelsen Tilladelse til at afhænde Bøndergodset, saa er det ikke alene Besiddelsens, men ogsaa hans egen private Fordeel, naar han kan afhænde Bøndergodset ved Fæsteledighed, og navnlig til Fremmede. Det er for at undgaae denne Opfordring, som saaledes vilde indeholdes i den lige Dvotadeel for Lehn- og Fideicommissbesidderne til at sælge Bøndergodset til Fremmede, at der i de nys udfærdigede Bevillinger til to Majoratsbesiddere er sat en Forskjel i den Dvotadeel, der tilfalder Besidderen, eftersom han sælger til Fæsterne og deres nærmeste Paarørende eller til Fremmede; den er i det ene Tilfælde sat til 15 pCt. og i det andet Tilfælde til 10 pCt. af Kjøbesummen. Disse to Størrelser antog man efter alle de Omstændigheder, som komme i Betragtning ved nærværende Sag, at være en passende Godtgørelse, som vilde holde de nærværende Besiddere fuldkomment skadesløse for de Opoffrelser, de ville gøre ved at undvære Indfæstningerne. Det er altsaa en saadan Bestemmelse i Loven, som jeg vilde ønske, at et af det ærede Things Medlemmer vilde foreslaae, og derefter at maatte finde Anklang heri Forsamlingen, fordi jeg tror, at det i og for sig vilde være hensigtsmæssigt, og at den i Lovudkastet satte